

Ekološki prihvatljiv protok uveliko zavisi od hidroloških uslova, kvaliteta i količine vode, tradicionalnih načina upotrebe vode, pa čak i od pravne kulture jedne zemlje, tako da ne postoji univerzalni propis koji ga definiše.

Kada je riječ o Bosni i Hercegovini, Pravilnik o načinu određivanja ekološki prihvatljivog protoka donesen je u Federaciji BiH, ali se ne vrši redovni monitoring njegove implementacije.

Republika Srpska još nema ovakav Pravilnik, a odbačena je i inicijativa Centra za životnu sredinu i češke organizacije za zaštitu životne sredine Arnika i prijedlog metodologije za njegovu izradu. Inicijativu je odbacilo Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS sa obrazloženjem da nedostaje potvrda dobijena istraživanjem.

Nevladine organizacije svakako ne mogu obaviti ova istraživanja, već je to u opisu djelatnosti Javne ustanove „Vode Srpske“.

Međutim, do danas, ova istraživanja nisu obavljena, niti je pokrenuta inicijativa za donošenjem Pravilnika kojim će se definisati oblast ekološki prihvatljivog protoka.

Centar za životnu sredinu i stručnjaci iz Arnike, u međuvremenu su pripremili komparativnu studiju regulacije ekološki prihvatljivog protoka u šest zemalja Evropske unije uz finansijsku podršku Transition programa Ministarstva vanjskih poslova Češke Republike.

Ova studija postoji na engleskom jeziku, a u pripremi je verzija na službenim jezicima Bosne i Hercegovine.

Iz studije izdvajamo nekoliko najzanimljivijih primjera iz Evrope, kada je riječ o regulisanju ove oblasti.

Isušivanje korita rijeka u Finskoj može biti okarakterisano kao zločin

Finska je zemlja poznata po velikim količinama vode, ali i po velikom broju hidroelektrana. Iako, Finska nema zakonske definicije ekološki prihvatljivog protoka, to ne znači da nema pravila. Naprotiv. Vodni dužnosnici imaju vrlo visoku autonomiju i odgovornost te postavljaju posebna pravila za svaki rad na vodi. A nepridržavanje pravila od strane operatera može se čak smatrati zločinom.

Francuska posvećuje neuobičajenu pažnju drugim vrstama

Ekološki prihvatljiv protok u Francuskoj se definiše kao protok koji garantuje stalni život, cirkulaciju i razmnožavanje živih vrsta. Koliko god ta definicija zvučala opšte prihvaćeno, to

nije tako - u drugim zemljama propis se uglavnom bazira samo na ljudske potrebe. Izračun protoka u ovoj zemlji plaća budući operater vodovoda, koji će u slučaju nepoštovanja pravila biti kažnjen sa cifrom koja iznosi do 150.000 KM.

Češki ljubitelji rijeka pomažu u otkrivanju kršenja pravila

Vožnja kajakom, kanuom i raft čamcem izuzetno je popularna ljetna aktivnost u Češkoj. Doslovno se svaki Čeh barem jednom spustio niz rijeku. U ovoj zemlji ljubitelji rijeka pomažu u otkrivanju onih koji ne slijede pravila o ekološki prihvatljivom protoku i taj način pomažu zaštititi rijeka i inspektorima u njihovom radu. To čine slanjem fotografije suhog korita rijeke Češkoj inspekciji za životnu sredinu.

Njemačka preciznost

U Njemačkoj je ekološki prihvatljiv protok vrlo precizno definisan, u zavisnosti od lokalnih hidroloških uslova i specifičnih ekoloških zahtjeva te se stoga razlikuje od slučaja do slučaja. Na primjer, možda neće biti potrebno da se postave statičke vrijednosti za najmanji protok vode, već će se one mijenjati u skladu s godišnjim dobom.

U Holandiji posebni dužnosnici kontrolišu riječne tokove 24 časa dnevno

Ova mala država leži na četiri velike riječne delte (Rajna, Meza, Ems i Šelda) i prilično je poznata po tome da joj ne nedostaje vode. Ipak, ovdje nemaju formalan propis ekološki prihvatljivog protoka. Umjesto toga, oni imaju vrlo detaljne sporazume za svaki vodotok koji osiguravaju dovoljno vode za sve korisnike. Takođe, postoje posebni javni službenici koji neprekidno kontrolišu velike tokove i mogu biti na terenu i po 24 časa dnevno.

Izvor: rijekebih.org